

Studijska knjižnica
Z Celje
Na okopih 17

POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

Številka stane 2 din
Za člane zadruga brezplačno

hmeljar

HMEJAR

GLASILO HMELJARSKE
ZADRUGE z o. j. v ŽALCU

ŽALEC, OKTOBER 1947

Leto II.

Štev. 12

Hmeljarstvo na novih osnovah

Vojna vihra in okupatorjeva samopašnost sta pretili povsem uničiti naše hmeljarstvo, saj je ostalo ob osvoboditvi po naši hrabri narodni vojski komaj dobra petina shiranih hmeljišč od nekdanjih vzornih nasadov, ponosa savinjskih hmeljarjev. Trdo je bilo treba zagrabit v delo, da se čimprej zacelijo te težke rane. Z ustanovitvijo Hmeljarske zadruga, ki je povezala vse hmeljarje od obdelovanja, preskrbe z vsemi potrebščinami, pa do enotnega vnovčenja hmeljskega pridelka brez posrednikov na svetovnih tržiščih, je pokazala naša tolikanj prizadevna ljudska oblast hmeljarjem pot iz težkega vojnega položaja.

Po dveh letih trdega dela lahko danes nepristransko ugotovimo, da je bila naša zadržna povezava velike koristi za združnike, kakor tudi za vso našo ljudsko skupnost. Hmeljar dobi poplačan njegov letoletni trud, ljudska skupnost pa potrebne devize, za katere bomo dobili izza meja stroje in drugo tehnično gradivo, ki ga potrebujemo za izvedbo petletnega načrta.

Osnova hmeljarstva so hmeljevke. Nasilni okupator je to dobro vedel in zato ni trpel kopic, v katerih so hmeljevke čakale, da bodo mogle spet nositi breme našega zelenega zlata. Stran so morale kopice. Stali smo pred težkim vprašanjem, kako preskrbeti hmeljarjem za obnovljena hmeljišča milijone potrebnih hmeljev. Pa je priskočila Hmeljarska zadruga, se povezala z gozdnimi upravami in dobavila hmeljarjem po zmerni ceni nad četrt milijona hmeljev. Pa je bila težava s plačilom. Hmeljar ne more vložiti vsega izkupička za hmelj v hmeljevke, ko je treba plačati delavce, in šteti za en hektar kar 90.000 dinarjev in tudi zadruga ne razpolaga s potrebnimi denarnimi sredstvi. Tu je priskočila hmeljarjem na pomoč ljudska oblast in jim zagotovi cenena dolgoročna posojila. Vsak potreben hmeljar lahko tako dobi za hmeljevke denar, ki ga bo postopno v več letih vrnil. Ves ta posel bo izvedla Hmeljarska zadruga, ki bo združnikom preskrbela tudi hmeljevke, katere bo dobavila delno preko državnih gozdnih gospodarstev, delno preko lesnih zadrug in tudi od zasebnikov, ki so sedaj plansko vključeni v dobavo lesa iz svojih gozdov. Pa tudi sami hmeljarji si bodo mogli nabaviti hmeljevke, kakor smo že v zadnji številki našega lista sporočili, da jim ne bo treba šteti denarja za prevoz, ki ga morda lahko sami opravijo s svojo vprego.

Se ena okolnost ovira plansko obnovo hmeljišč. Medvojno naturalno gospodarstvo, ko je denar malo pomenil in je bil živež zlata valuta, skupaj s tremi sušnimi po-

vojnimi leti, so utrdila tudi v naših hmeljarjih prepričanje, da je temelj kmetije še vedno živež. Zares, hmelj je za delo in nego zelo zahtevna rastlina, ki sedaj tudi povrne pridelovalcu njegov trud, toda dokler ni prosta nabava živeža v zadostni meri mogoča, ne moremo čez sedanja mero obnavljati hmeljišč, pravijo do neke mere upravičeno hmeljarji. Do neke mere, smo rekli. **Odprava obvezne in prostovoljne oddaje presežkov živeža bi dala na naših poljih prostora za nova hmeljišča. To je dejstvo, ki ga bo — po zagotovilih iz pristojnih strani — ljudska oblast povsem upoštevala in ne bo v bodoče terjala od tistih pridelovalcev industrijskih rastlin, ki se pretežno bavijo s temi, oddaje živeža, temveč jim bo, če bi bila potreba, tudi potreben živež prodala po cenah na veliko.**

Tako bo hmeljarju odvzeta skrb za vsakdanji živež in se bodo lahko povsem posvetili svoji stari in priljubljeni kmetijski panogi, ki so jo spravili s pridnostjo in umnim obdelovanjem na takšno stopnjo, da se more kosati z najnaprednejšimi okoliši v tujini.

Po vseh ostalih hmeljskih okoliših je čas obnove hmeljišč jesen. In je to tudi povsem prav, saj zima preahlja zrigolano ali globoko preorano njivo v surovih brazdah in jo napoji z zadostno vlago, da more na pomlad vsajena hmeljska sadika najti ugodne pogoje za uspešno rast. Zadržna leta se je marsikateremu hmeljarju posušilo v suhi, šele na pomlad zorani njivi mnogo sadik prvoletnika, kar bi povsem izostalo, če bi že na jesen pripravili njive za hmeljnike. Pa tudi delo samo se na pomlad rado kopiči in se tako odloži sajenje hmelja daleč tja v mesec maj. **Vsi pa vemo, da dajo pozno sajeni prvoletniki le nezaten pridelek.**

Tudi za globoko obdelovanje zemlje za hmeljnike je v polni meri poskrbela ljudska oblast. Kar štiri traktorske postaje nudijo hmeljarjem polno pomoč, da bodo novi hmeljniki vzorno izorani še pred nastopom zime.

Na krajevnih odborih pa je ležala naloga, da prav izvedejo razrez hmeljskih površin na poedine hmeljarje, kakor jim je to že pred tremi meseci predložila Hmeljna komisija. Kakor povsod, imamo tudi pri tem poslu slabe in dobre odbore. Tako so na primer po izjavi Hmeljne komisije za Slovenijo v Žalcu krajevni odbori Lubečna, Ponikva, Škofja vas samovoljno znižali predpisani planski razrez in sta ga krajevna odbora Sv. Lovrenc in Sv. Jurij ob Taboru samovoljno kar za 10 ha zmanjšala, čeprav vsi ti dobro vedo, da mora biti plan industrijskih rastlin brezpogojno izpolnjen. **Zato morajo to napako popraviti, zlasti ker je vprašanje prehrane hmeljarjev**

ugodno rešeno. Neki krajevni odbori kakor Braslovče, Žalec, Petrovče in Celje-mesto še celo do danes niso obvestili Hmeljne komisije o rešitvi razreza novih hmeljišč. Tako ovirajo hmeljarje, da si uredijo kolobarjenje za bodoče leto. Kolikor še niso izvedli razreza, naj prizadeti ljudski odbori to čimprej izvedejo. Hmeljarji pa naj pazijo, da ne bo šla povečava hmeljišč na škodo krompirja, temveč na račun setvene površine koruze in drugih žitaric. Pohvaliti je treba krajevne odbore Št. Ilj, Sv. Peter, Št. Janž, Sv. Jeronim, Št. Andraž, Gomilsko, Vransko, Letuš, Šmartno v Rožni dolini in Prekopo, ki

so ne le v polni meri izvršili razrez, temveč celo znatno prekoračili postavljeni plan.

Hmeljarji-zadružniki! Ljudska oblast je s svoje strani podvzela vse potrebne mere, da se naše hmeljarstvo lahko spet povzdigne in zavzame častno mesto med tovariši izza naših meja. Na vas je sedaj, da zavihate rokave in pokažete ne le s spolnitvijo, temveč čim večjo prekoračitvijo postavljenega plana, da prav pojmujeate našo ljudsko skupnost, ki povezuje široke ljudske množice v korist nas vseh za nenehno dviganje življenjske ravni vsakogar, kdor iskreno sedeluje na nemoteni izvedbi petletnega plana.

Nekoč in danes

(Nadaljevanje)

Vedno in povsod se je doslej pokazalo, da so imeli hmeljarji in s tem vse naše narodno gospodarstvo največjo škodo, kadar so se vmešgvali v te delikatne posle nepoklicni samozvanci posebno iz vrst oblastnikov in oblasti niso upoštevale mnenj in izkustev zastopnikov hmeljarjev, ki so vedno po najboljših močeh zastopali koristi širokih hmeljarskih množic, imajoč pri tem vedno v vidiku korist in namere splošnosti.

Če primerjamo te gnile razmere pod protiljudsko bivšo oblastjo s sedanjo vzorno ureditvijo vsega našega hmeljarstva, vidimo v preteklih dveh letih dela več uspehov, kakor jih je moglo pokazati celih osem desetletij obstoja našega hmeljarstva skupaj.

Prej politično in gospodarsko razcepljeni, ljudskim izkoriščevalcem kot brezmočna žrtev izročeni hmeljarji so, prekaljeni v narodno osvobodilni borbi, odločno pometli vso nečedno in skrajno škodljivo preteklost ter vzeli vajeti v lastne roke. Osnovali so si lastno, enotno Hmeljarsko zadrugo, ki jih je povezala v trdno gospodarsko skupnost na široko zasnovani zadružni podlagi.

Držeč se svojih pravil, zadruga že izvaja postavljene si naloge, da prideluje hmelj in organizira hmeljsko produkcijo v zato določenem hmeljskem okolišu. Prevzema celoten hmeljski pridelek Slovenije, sortira, konzervira in odpremlja ter vnovči brez posrednikov na domačem in inozemskem trgu. Vodi propagando o našem hmelju v inozemstvu v skladu z narodno oblastjo. Nabavlja, predeluje, popravlja ali izdeluje vse stroje, orodje in ostale hmeljarske potrebščine za svoje člane brez posrednika.

(Dalje prihodnjič)

Prodaja letošnjega hmelja v Nemčiji se je izvršila pod zanimivimi okolnostmi. Od skupnega pridelka 40.000 met. stotov je bilo določenih 27.000 met. stotov za izvoz. Ta količina je bila prodana povprečno po 101.85 din za kg, dočim so morali hmeljarji dati svoj pridelek po 40 din za kg. Pri prodaji je prišlo od 256 tvrdk samo 16 izvoljenih do blaga, ostali so se vrnili brez posla iz Münchena. To blago je trgovina prodala odjemalcem po 115 din za kg. Tako so nepotrebnimi vmesniki »zaslužili« 75 din pri vsakem kilogramu, torej so prejeli skoraj dvakrat več za samo posredovanje kakor hmeljarji, ki so vse leto vlagali delo in denar v hmeljarstvo. To naj bo zgovoren dokaz še tistim redkim zadružnikom, ki še vedno hrepenijo po tujih kupcih, večini našega zaved-

nega zadružništva pa koristna pobuda za še ožjo strnitev naših zadružnih vrst.

»Nova zadruga« je glasilo ljudskega zadružništva. Prinaša tedensko važne članke o našem novem zadružništvu kakor tudi zadružne vesti iz ostalih demokratskih držav, predvsem iz Sovjetske zveze. Naroča se pri upravi »Nove zadruge«, Ljubljana, Miklošičeva 6. Vsem našim zadružnikom ponovno priporočamo, da se naročijo na ta važen tednik, da bomo lažje gradili nove kadre v naši zadružni povezavi.

POZIV ZA DOVOZ HME LJJA

Vse zamudnike, posebno pa one, ki niso mogli zaradi presuhega hmelja ali iz katerega koli drugega vzroka ob postavljenem terminu pripeljati svojega pridelka pozivamo, da ga pripeljejo med 20. in 24. oktobrom 1947.

Kdor hmelja do tega roka ne bi pripeljal ga bomo primorani prijaviti zaradi neizpolnitve plana.

Upravni odbor

ZA KRČENJE STARIH NASADOV

naj zberejo Krajevni ljudski odbori podatke in napravijo skupne vloge na Hmeljno komisijo v Žalcu, ki bo po pregledu podatkov rešila prošnje in obvestila prizadete. Zato naj noben hmeljar samovoljno ne krči starih nasadov.

II. ZADRUŽNA HME LJARSKA RAZSTAVA JE PRELOŽENA

na 2. november 1947 zaradi tehničnih ovir, zlasti ker dovoz hmelja še ni končan in še nimamo povprečnih vzorcev od vseh razstavljalcev, ki jih je letos lepo število. Naši zadružniki so uvideli, da le medsebojno tekmovanje rodi napredek.

PRIJAVE HME LJJEVK

sprejema Hmeljna komisija v Žalcu od vseh zadružnikov, ki jih še niso naročili.

ZALOGE STAREGA HME LJJA — tudi od 1930 leta nazaj — naj javijo hmeljarji nemudoma z dopisnico Hmeljarski zadrugi. Ta ima sedaj možnost vnovčitve tega hmelja in je zadnja prilika, da se spravi to blago v denar.

SAMO V ZADRUŽNI POVEZAVI JE ZAGOTOVLJENA BODOČNOST NAŠEGA HME LJARSTVA

Prepoved krčenja hmeljnikov

Petletni plan določa za leto 1948 za naš hmeljski okoliš 1400 hektarjev hmeljnikov. Krajevni ljudski odbori so po razreзу Hmeljne komisije za Slovenijo razdelili sajenje hmelja za leto 1948 na posamezne hmeljarje tako, da bodo tisti, ki so imeli pred vojno več hmelja, tudi za naprej več nasadili. Nekateri hmeljarji se pa hočejo svoji obveznosti do izpolnitve plana na ta način izogniti, da izkrčijo ustrezno površino starejših nasadov. To bi pa pomenilo znižanje planske površine hmeljnikov. Da se ta namera prepreči in se zagotovi uresničenje plana na področju hmeljarstva, je vlada LRS izdala

uredbo o prepovedi krčenja hmeljnikov

Ta uredba je bila objavljena v Uradnem listu LRS št. 42 v soboto 11. oktobra 1947 in je stopila ta dan v veljavo. Po njej morajo dosedanje hmeljnike njihovi lastniki, posestniki, uživalci ali zakupniki v redu obdelovati in oskrbovati. Tiste prestare hmeljnike, ki ne bi dali več pomembnega donosa, smejo hmeljarji skrčiti samo z dovoljenjem pristojnega Okrajnega (mestnega) izvršilnega odbora na predlog Hmeljne komisije za Slovenijo v Žalcu, na podlagi prošnje lastnikov hmeljišč. Izvajanje te uredbe bodo nadzirali Okrajni (mestni) izvršilni odbori s sodelovanjem organov Hmeljne komisije. Kdor bi brez dovoljenja samostalno skrčil hmeljnike, bo kaznovan, v kolikor ne gre za dejanje kaznivo po strožjih predpisih, po tej uredbi z denarno kaznijo do 3.000 dinarjev, ob neizterljivosti pa s prisilnim delom brez odvzema prostosti do 2 mesecev. Kazni izreka Okrajni (mestni) izvršilni odbor. Denarne kazni gredo v korist Okrajnih (mestnih) ljudskih odborov in se uporabljajo za povzdigo hmeljarstva.

Na podlagi določil gornje uredbe opozarjamo vse hmeljarje, da mora vsakdo, kdor bi nameraval opustiti stare nasade, vložiti prošnjo preko svojega Krajevnega ljudskega odbora na Okrajni (mestni) izvršilni odbor, ki bo po ugotovitvi in zaslišanju Hmeljne komisije izdal dovoljenje za krčenje. Kdor bi brez dovoljenja ali celo proti odločbi Okrajnega (mestnega) izvršilnega odbora izoral stara hmeljišča, ga bo zadela kazen, kakor gori navedeno. Zato se naj vsi zadrúžniki točno držijo smernic uredbe naše ljudske oblasti, katera z njo ščiti tako koristi hmeljarja kakor tudi naši vseljudski skupnosti.